

УДК 595.768

Севастьянов В. Д., д-р біол. наук, проф., зав. кафедрою,
Одеський національний університет, кафедра зоології,
вул. Дворянська, 2, Одеса, 65026, Україна

ПОПЕРЕДНІЙ ОПИС КОЛЕКЦІЇ ЖУКІВ І. Б. БЕРТОЛЬДІ (повідомлення друге)

Описується невідома науці частина колекції жуків І. Б. Бертольдї. Колекція складається з представників 49 родин та більше 200 родів комах, які мешкали в регіонах, державах та містах Середземномор'я, Західної Європи, України, Молдавії, Фінляндії, а також окремих географічних пунктах Бразилії та Мексики. Колекція зберігається на кафедрі зоології Одеського національного університету.

Ключові слова: колекція, жуки, ентомологія, зоологічний музей.

Прискіпливий аналіз безіменних колекцій комах, які з післявоєнних років зберігаються на кафедрі зоології ОНУ, виявив невідому науці частину колекції жуків І. Б. Бертольдї. Таким чином, ця публікація доповнює наш попередній опис [3] вказаної колекції.

Колекція зберігається в дерев'яній, вкритій зверху жовтим лаком шафі з внутрішніми пазами для тридцяти також дерев'яних ящиків розміром 400×260 мм. Дно кожного ящика вкрите корковою пластиною, яка зверху поклеєна білим папером. Лише одна з коробок залишилась без комах, в решті їх є менша або більша частина їх первісної кількості.

Доповнюємо місця збору комах географічними назвами, відсутніми в першому повідомленні, зберігаючи орфографію колекції: *Cuban, Krim, Corsica, Silesia, Nizza, Kiew, Heldelberg, Jalta, Britania*.

На відміну від першого повідомлення, ми вказуємо всі родові назви жуків, незалежно від того, чи є ці назви у визначнику жуків Європейської частини СРСР [2]. Там, де це можливо, ми наводимо синоніміку таксонів та сучасне їх положення в системі комах.

1. *Dytiscidae* — Плавунцеві
Dytiscus, Cybister, Noterus, Eunectes, Ilybius, Hydaticus.
2. *Hydrophilidae* — Водолюбові
Hydrous, Hydrobius, Philydrus = Eunochrus, Spercheus, Limnebius, Helochares, Laccobius, Berosus, Spercheus, Helophorus, Hydrochus, Hydraena, Cercyon, Cryptopleurum, Megasternum, Cyclonotum, Sphaeridium.
3. *Halipidae* — Плавунчикові
Snemidotus = Peltodytes.
4. *Gyrinidae* — Вертячкові
Orectochilus
5. *Histeridae* — Карапузикові
Hister, Paromalus, Plegaderus, Abraeus, Gnathoneus, Platysoma, Hololepta, Onthophilus.

6. *Ostomatidae* = *Trogositidae* — Щитовидкові
Temnochila, *Trogosita* = *Tenebrioides*, *Peltis* = *Ostoma*.
7. *Nitidulidae* — Блищанкові
Nitidula, *Brachipterus*, *Carpophilus*, *Epuraea*, *Omosita*, *Cercus*, *Meligethes*,
Cychramus, *Rhizophagus*, *Pocadius*, *Cyllodes*.
8. *Ptinidae* — Облудникові
Gibbium, *Ptinus*, *Niptus*.
9. *Catopidae* = *Cholevidae* — Катопідові
Catops, *Colon*, *Choleva*.
10. *Staphylinidae* — Стафілінові
Xantholinus, *Leptacinus*, *Oxytelus*, *Oxyporus*, *Paederus*, *Stenus*, *Dianous*, *Dolicaon*,
Bledius, *Lathrobium*, *Lithocharis*, *Platystethus*, *Scopaeus*, *Sunius*, *Atemellus*, *Aleochara*,
Autalia, *Colodera*, *Chilopoda* = *Tetralaucopora*, *Dinarda*, *Homoleusa*, *Homalata*,
Thyasophila, *Tachyura*, *Oxypoda*, *Myrmedonia*, *Platyochara*, *Falagria*, *Leptusa*,
Haploglossa, *Нурocyptus* = *Сypha*, *Bolitobius* = *Lordithon* = *Bryocharis*, *Creophilus*,
Phloeopora, *Oligota*, *Gyrophaeana*, *Pronomaea*, *Myllaena*, *Gymnusa*, *Нурocyptus*,
Tachinus, *Tachyporus*, *Mycetoporus*, *Hyterothops*, *Quedius*, *Staphylinus*, *Ocypus*,
Philonthus, *Leistotrophus*, *Anthobium* = *Lathrinaeum*, *Geodromicus* = *Psephidonus*,
Proteinus = *Pteronius*, *Lesteva* = *Lesta*, *Anthophagus*, *Arpedium*, *Omalium*,
Phloeocharis, *Myarolima*, *Lomechusa* = *Lomechusoides*, *Atemeles*.
11. *Chrysomellidae* — Листоїдові
Donacia, *Haemonia*, *Lema*, *Crioceris*, *Zeugophora*, *Labistomis*, *Chilotoma*, *Clytra*,
Coprocephala, *Pachephorus*, *Chrysochus*, *Orsodacne*, *Gynandrophthalma* =
Smaragdina, *Criptocephalus*, *Aphthona*, *Crepidodera*, *Cassida*, *Dibolia*, *Longitarsus*,
Phyllotreta, *Podagrica*, *Psylloides*, *Pachybrachis*, *Chrysomella*, *Plagiodera*, *Phaedon*,
Galeruca, *Luperus*, *Timarcha*.
12. *Curculionidae* — Довгоносикові
Calandra, *Lepyrus*, *Lixus*, *Larinus*, *Eusomus*, *Alophus*, *Barynotus*, *Chlorophanus*,
Cleonus, *Brachonyx*, *Erirrhinus* = *Thryogenes*, *Elleschus*, *Grypidius* = *Grypus*, *Omius*,
Otiorrhynchus, *Peritelus*, *Phytonomus*, *Phyllobius*, *Tanysphyrus*, *Rhinocyllus*,
Coeliodes, *Amalus*, *Cryptorrhynchus* = *Cryptorrhynchidius*, *Cionus*, *Dryophthonus*,
Bagous, *Anthonomus*, *Tychius*, *Smicronyx*, *Sitophilus*, *Phytobius*, *Orobitis*,
Myorrhinus, *Mononychus*, *Nanophyes*, *Rhinoncus*, *Apion*, *Brachycerus*, *Foucartia*,
Strophosomus, *Sneorrhinus*, *Thylacites*, *Sitona*, *Brachyderus*.
13. *Bruchelidae* = *Urodonidae* — Уродінові
Urodon.
14. *Anthribidae* — Псевдослоникові
Tropiderus, *Brachytarsus*.
15. *Attelabidae* — Трубоккрутові
Attelabus, *Rhynchites*.
16. *Rhinomaceridae* — Ріномацерідові
Nemonix.
17. *Bruchidae* — Зерноїдові
Rhaebus, *Bruchus*.
18. *Meloidae* — Наривникові
Meloe, *Cerosoma*, *Myllabris*, *Lydus*, *Alosimus*, *Lytta*, *Epicauta*, *Hapalus*.

19. *Pythidae* — Трухлякові
Myceterus, Salpingus, Rhinosimus, Pytho.
20. *Oedemeridae* — Вузьконадкрилкові
Calopus, Nacerta, Ditylus, Oedemera, Chrysanthia, Anoncodes.
21. *Tenebrionidae* — Чорнишеві
Anatolica, Acida, Blaps, Bolitophagus, Cripticus, Diaperis, Gnaptor, Hypophloeus, Helops, Hoplocephala, Opatrum, Platyscelis, Platydema, Pimelia, Scaphidema, Tenebrio, Tribolium, Upis, Uloma, Tentyria, Akis, Biophanes, Cerandria, Cossyphus, Erodius, Micrositus, Microzom, Opatrioides, Norica, Pandarus, Pachilicha, Pledoma, Zophosis.
22. *Mordellidae* — Горбаткові
Mordella, Mordellistena, Anaspis.
23. *Melandryidae* — Затінколюбіві
Melandria, Dircaea.
24. *Rhipiphoridae* — Віялоусові
Pelecotoma, Rhipiphorus.
25. *Anthicidae* — Бистрянкові
Notoxus, Formicomus, Anthicus.
26. *Pyrochroidae* — Вогницеві
Pyrochroa.
27. *Carabidae* — Жужелицеві або Турунові
Abax, Agonum, Aptinus, Anachomenus, Brachinus, Broscus, Proceus, Aristus, Cicindela, Carabus, Calosoma, Cychrus, Calathus, Callistus, Cymindis, Corsyra, Chlaenius, Drypta, Dolichus Diachromus, Elaphrus, Licinus, Lebia, Leirus, Lagarus, Liagona, Nebria, Notiophilus, Odacantha, Orites, Omaselus, Omophron, Procerus, Panagaeus, Polystichus, Poecilus, Pterostichus, Pereus, Sphodrus, Scarites, Stomis, Tachphoxenus, Zabrus.
28. *Scarabaeidae* — Пластинчатоусі
Ontophagus, Oniticellus, Onitis, Gymnopleurus, Anisoplia, Anomala, Amphicoma, Copris, Bubas, Agricola.
29. *Pselaphidae* — Ощупникові
Claviger, Bythinus, Bryaxis, Ctenistes, Pselaphus, Batrisus, Tychus, Pselaphus, Euplectes.
30. *Anisomidae = Liodidae* — Анісомідові
Anisotoma, Colenis, Amphicyllus, Agathidium.
31. *Clambidae* — Круглякові
Clambus.
32. *Ptiliidae = Trichopterygidae* — Перокрилькові
Ptenidium, Ptilium, Actrotrichus = Trichopteryx.
33. *Scydmaemidae* — Сцидмаєнідові
Cephenium, Scydmaenus.
34. *Silphidae* — Мертвоїдові
Agyrtes, Necrophilus, Pteroloma.
35. *Vuprescidae* — Златкові
Sphenoptera, Perotis, Capnodis, Dicerca, Ancylocheira, Lampra, Anthaxia, Melanophila, Chrysobothris, Coroebus, Agrilus, Aemaedora, Trachys.

36. *Helodidae* = *Cyphonidae* — Трясовинні
Helodes, Cyphon, Scirtes.
37. *Cantharidae* — Мягкотїлки
Dictioptera, Lampyris, Rhagonycha, Silis, Malchinus, Telephorus, Eros, Apalochrus.
38. *Melyridae* = *Malachiidae* — Випушковї
Charopus, Ebaeus, Anthocomus, Hemicopus, Dasytes, Dolichosoma.
39. *Cryptophagidae* — Скритноїдовї
Telmatophilus.
40. *Cleridae* — Пістряковї
Clerus, Tillus, Trichodes, Korynetes, Necrobia, Opetopalpus.
41. *Lymexylonidae* — Свєрдликівї
Elateroides.
42. *Colydiidae* — Вузькотїловї
Pycnomerus, Cicones, Ceryon, Aulonium, Synchita, Sarrotrium, Bitoma.
43. *Cucujidae* — Плоскотїлки
Silvanus, Dendrophagus, Laemophloeus, Brontus.
44. *Phalacridae* — Фалакрїдовї
Phalacrus, Olibrus.
45. *Alleculidae* — Пилкоїдовї
Isomira, Mycetochara, Prionychus, Podonta, Cteniopus, Omophilus, Cistela.
46. *Anobiidae* — Точильщиківї
Ptilinus, Xyletinus, Anobium, Priolium = Trypoptus.
47. *Cisidae* — Цїсїдовї
Cis, Eunearthron.
48. *Cicindelidae* — Сонечковї
Chilocorus, Exochomus, Coccidula, Scimnus, Hyperaspis, Anisosticta, Bulaea, Coccinella, Epilachna.
49. *Endomychidae* — Пліснєїдівї
Endomychus.

Таким чином, вся розглянута нами колекція комах складається з представників 55 родин та значно більше двохсот родів жуків. Її, як ми вважали раніше [3], не можна характеризувати як “невелику”. По об’єму та науковому значенню вона, безумовно, займає друге місце після описаної нами [1] колекції жуків Е. Е. Балліона.

Після публікації цього повідомлення обидві частини колекції передаються на збереження та подальший аналіз у зоологічний музей Одеського національного університету.

Література

1. Блиштейн С. Я., Севастьянов В. Д. Э. Э. Баллион и его коллекция жесткокрылых // Научные труды зоологического музея Одесского государственного университета. — 1992. — Т. 1. — С. 6-8.
2. *Определитель насекомых Европейской части СССР* / Под ред. Е. П. Гурьевой, О. Л. Крыжановского. — М.-Л.: Наука, 1965. — 666 с.
3. *Севастьянов В. Д.* Попередній опис колекції жуків І. Б. Бертольдї // Вісник Одеського державного університету. — 2000. — Т. 5, в. 1, Біологія. — С. 295-298.

Севастьянов В. Д.

Одесский национальный университет, кафедра зоологии,
ул. Дворянская, 2, Одесса, 65026, Украина

**ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЕ ОПИСАНИЕ КОЛЛЕКЦИИ
ЖУКОВ И. Б. БЕРТОЛЬДИ (сообщение второе)**

Резюме

Описывается неизвестная науке часть коллекции жуков, собранной И. Б. Бертольди. Вся коллекция состоит из представителей 49 семейств и более чем двухсот родов насекомых — обитателей Бразилии, Мексики, Гаити; регионов, государств и населенных пунктов Средиземноморья, Западной Европы, Украины и Молдовы, Финляндии, России, Кавказа, Грузии, Армении, Осетии.

Коллекция сохраняется в зоологическом музее ОНУ.

Ключевые слова: коллекция, жуки, энтомология, зоологический музей.

Sevastianov V. D.

**THE PRELIMINARY DESCRIPTION
OF I. B. BERTOLDI'S BEETLES COLLECTION (the second report)**

Odessa National University, Department of Zoology,
Dvoryanskaya St., 2, Odessa, 65026, Ukraine

Summary

The unknown to science part of I. B. Bertoldi's beetles collection, collected in 1825-1860 years, is described. The complete collection includes 49 families and more than 200 genera of beetles, habitation in Brasilia, Mexico, Haiti, regions of countries and towns of Mediterranean countries, West Europe, Ukraine and Moldova, Finland, Russia (including the Volga's Region and Siberia), Caucasus, Georgia, Armenia, Osetia.

The collection is maintained in zoological museum of Odessa National University.

Key words: collection, beetles, entomology, zoological museum.